

Riktlinje för skuldförvaltning

Beslutat av: Kommunfullmäktige
2024-02-05
Diarienumr. KS 2023/319-04

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Riktlinjens syfte	3
1.2. Syfte med skuldförvaltningen	3
2. Organisation och ansvarsfördelning.....	3
2.1. Kommunen och dess helägda bolag.....	3
2.2. Fördelning av ansvar	4
2.2.1. Kommunfullmäktige	4
2.2.2. Kommunstyrelsen	4
2.2.3. Kommundirektören.....	4
2.2.4. Bolagen.....	4
2.3. Övrigt om ansvarsfördelning	4
2.4. Uppdatering av riktlinjen för skuldförvaltning	4
3. Likviditetsförvaltning.....	5
3.1. Riktlinjer för likviditetshantering.....	5
3.1.1. Tillåtna finansieringsalternativ	5
3.1.2. Kortfristig placering	5
3.1.3. Motparter.....	6
4. Utlåning.....	6
5. Långfristig skuldförvaltning.....	6
5.1. Riktlinjer för långfristig skuldförvaltning.....	6
5.1.1. Tillåtna finansieringsalternativ	6
5.1.2. Ränterisk.....	7
5.1.3. Valutarisk	7
5.1.4. Refinansieringsrisk.....	7
5.1.5. Motpartsrisk	8
6. Borgen.....	8
7. Leasing.....	9
7.1. Finansiell leasing.....	9
7.2. Operationell leasing.....	9
8. Pensionsförvaltning	9
9. Rapportering	10

1. Inledning

1.1. Riktlinjens syfte

Riktlinjens syfte är att ange ramar och riktlinjer för hur skuldförvaltningen i kommunen och dess helägda bolag ska bedrivas. Med skuldförvaltning avses förvaltning av likvida medel, finansiering såsom skulder, borgen, leasing och pensioner.

De kommunala företag som ingår i kommunkoncernen ska tillämpa kommunens riktlinjer för skuldförvaltning.

Syftet med denna riktlinje är att fastställa:

- Syftet med skuldförvaltningen
- Organisation och ansvarsfördelning
- Begränsning av finansiella risker

1.2. Syfte med skuldförvaltningen

Skuldförvaltningens syfte är att:

- Säkerställa betalningsförmåga på kort och lång sikt.
- Tillgodose kommunens långsiktiga upplåningsbehov till lägsta möjliga kostnad och risk.

2. Organisation och ansvarsfördelning

2.1. Kommunen och dess helägda bolag

För att hantera koncernens skulder effektivt ska kommunen, på det sätt och inom de ramar som kommunfullmäktige beslutar, samordna de finansiella frågorna för kommunen och de helägda bolagen. Kommunen och bolagen värderas som en finansiell enhet av kreditmarknaden. Den samlade kreditvärdigheten och styrkan ska därför utnyttjas för att erhålla bästa möjliga finansieringsvillkor för koncernens enheter.

Samordningen mellan kommunen och dess bolag regleras genom ägardirektiv, riktlinjer samt rutiner som kommunledningskontoret utarbetat för samordningen.

2.2. Fördelning av ansvar

Nedan framgår fördelningen av ansvar mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelse respektive kommundirektör.

2.2.1. Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige ska besluta om kommunens riktlinjer för skuldförvaltning där ramar och riktlinjer för skuldförvaltningen fastställs. Vidare beslutar kommunfullmäktige om ramar för upplåning och utlåning. Kommunfullmäktige beslutar också om storleken på koncernkontosystemets kredit.

2.2.2. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska besluta om nyupplåning och nyutlåning inom kommunfullmäktiges fastställda ramar samt placering av koncernens likvida medel. Kommunstyrelsen ansvarar vidare för att rapportera eventuella avvikelser eller beslutade undantag till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen ska vid behov lämna förslag till kommunfullmäktige om revidering av riktlinjer för skuldförvaltningen.

2.2.3. Kommundirektören

Kommundirektören ska se till att det finns en fungerande organisation för skuldförvaltningen som säkerställer en god intern kontroll och att riktlinjerna följs.

2.2.4. Bolagen

Dessa riktlinjer gäller även bolagen i kommunkoncernen. Vidare ansvarar de för sin egen finansiella verksamhet och risker enligt vad som kommer av Aktiebolagslagen, ABL.

2.3. Övrigt om ansvarsfördelning

Förutom ovanstående gäller kommunens delegationsordning.

2.4. Uppdatering av riktlinjen för skuldförvaltning

Riktlinjen ska hållas uppdaterad med hänsyn till aktuella förhållanden inom kommunen samt utvecklingen på den finansiella marknaden.

3. Likviditetsförvaltning

Med likviditetshandling avses matchningen av in- och utbetalningar samt handtering av kortfristiga låne- och placeringsbehov. Likviditetshandlingen ska effektivisera kapitalförsörjningen inom kommunkoncernen. Syftet är att säkerställa en god betalningsberedskap. Tillgången på likvida medel ska hållas på en sådan nivå att det vid varje tidpunkt finns medel som täcker utbetalningarna.

För att optimera kommunens finansnetto ska ett koncernkontosystem finnas som kvittar penningflöden mot varandra inom koncernen. Kommunfullmäktige beslutar om hur stor krediten i det gemensamma koncernkontosystemet ska vara.

I syfte att minska räntekostnaderna vid stort utnyttjande av krediten i koncernkontosystemet får kortfristig upplåning i form av certifikat utnyttjas. Summan av checkräkningskreditens utnyttjande och upptagna certifikat får maximalt uppgå till den av kommunfullmäktige beslutade krediten i koncernkontosystemet.

Prissättningen för in- och utlåningsränta inom koncernkontosystemet ska relateras till en referensränta med nära koppling till en extern marknadsnoterad referensränta och i möjligaste mån spegla kommunens externa villkor. Kommunen har kostnader för att tillhandahålla ett koncernkontosystem samt administrationen av detta och bolagen ska därför belastas med en marginal i samband med in- och utlåning på sina konton.

Likviditetsöverskott som inte är tillfälligt, utöver den likviditet som behövs för ovanstående betalningsberedskap, ska användas för att amortera kommunens låneskuld.

3.1. Riktlinjer för likviditetshandling

3.1.1. Tillåtna finansieringsalternativ

Följande lånealternativ är tillåtna:

- Checkräkningskredit på koncernkontot
- Utgivande av skuldebrev på penning- och kapitalmarknaden (certifikatprogram).

3.1.2. Kortfristig placering

Kortfristig överskottslikviditet som kan placeras hålls inom koncernkontosystemet. Endast i undantagsfall kan medel placeras i andra placeringsalternativ och beslut tas i dessa fall av kommunstyrelsen för såväl placering som avveckling av placering.

3.1.3. Motparter

Likviditetshanteringen sker främst genom kommunens koncernkonto och lämpliga motparter beslutas genom den upphandling av bank som regelbundet genomförs. Vidare får certifikat upptas genom svenska banker.

4. Utlåning

Utlåning får ske till företag och kommunalförbund som kommunen har deläggande i. Utlåning får också ske till kommunanknutna stiftelser. Utlåning kan ske med egna tillgångar eller med extern finansiering. Utlåning som finansieras med extern upplåning ska matchas villkorsmässigt så att bland annat ränterisk inte uppstår. Ersättning för lånehantering och risktagande ska tas ut på marknadsmässiga grunder.

Vid de tillfällen utlåning finansieras genom upplåning ska dessa lån inte ingå i de nyckeltal för räntebindning och refinansiering som finns under rubriken skuldförvaltning.

5. Långfristig skuldförvaltning

Kommunfullmäktige beslutar den ram som ska gälla för kommunens långfristiga upplåning. Upplåning får genomföras för att finansiera långfristiga investeringar och trygga kommunkoncernens kortfristiga betalningsberedskap. Vid upplåning och skuldförvaltning ska kravet på låg risk beaktas och lägsta möjliga finansieringskostnader eftersträvas till vald risknivå.

5.1. Riktlinjer för långfristig skuldförvaltning

Den övergripande målsättningen för skuldhanteringen är att minimera upplåningskostnaderna samt att trygga finansieringen för verksamheten på såväl lång som kort sikt.

5.1.1. Tillåtna finansieringsalternativ

Följande lånealternativ är tillåtna:

- Reverslån
- Utgivande av skuldebrev på penning- och kapitalmarknaden (obligationsprogram)

5.1.2. Ränterisk

Räntekostnaden är en väsentlig kostnadspost i resultaträkningen och den valda räntebindningstiden avgör hur snabbt en ränteförändring får genomslag i kommunens resultat. Syftet med riktlinjer för räntebindningen är att ge kommunen tid att anpassa verksamheten till en situation med högre räntor.

Riktlinjer för räntebindning

Riktlinjer för räntebindning	
Genomsnittlig räntebindningstid i skuldportföljen	2–4 år
Andel av skuldportföljen som har räntebindningstid som understiger ett år.	max 50 %
Maximal räntebindningstid för enskilda lån/derivat	10 år

Upplåning via checkräkningskrediten och certifikatsprogrammet är undantagna dessa riktlinjer för ränterisker.

För att säkerställa att riktlinjerna för räntebindning följs får derivatinstrument i form av ränteswapar användas. Räntederivat får endast användas för att hantera underliggande lån med syfte att förändra räntebindningen. Nettovolymen utestående räntederivat får inte överstiga skuldportföljens rörliga lån.

Täby Kommun tillämpar också säkringsredovisning vilket gör att kraven för säkringsredovisningen ska uppfyllas i samband med nya derivataffärer och löpande för de derivat som omfattas.

5.1.3. Valutarisk

Kommunkoncernen får inte ta valutarisker vid upplåning.

5.1.4. Refinansieringsrisk

Refinansieringsrisken innebär risken för att en stor del av skuldportföljen förfaller inom samma tidsperiod och kan medföra att omsättningen eller refinansieringen måste ske till tillfälligt ofördelaktiga marknadsvillkor. Detta gäller även vid nyupplåning.

Refinansieringsrisken ska begränsas genom att förfallostrukturen i låneportföljen och bundna men inte utnyttjade kreditlöften sprids över tiden samt att finansieringen sprids på flera motparter.

Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) är inte tillåten. Undantag är upptagande av planerad upplåning i förväg (maximalt 180 dagar i förväg) med anledning av gynnsamt kredit- eller ränteläge.

Riktlinjer för refinansiering

Riktlinjer för refinansiering	
Andel av skuldportföljen som får förfalla inom en rullande 12 månaders period	Max 50 %
Genomsnittlig refinansieringstid i skuldportföljen	> 2 år

5.1.5. Motpartsrisk

Utöver upplåning från placerare i kommunens kapitalmarknadsprogram (obligationsprogram) får upplåning och swappar vid kommunens skuldportföljhantering ske genom:

- Bank med svenskt banktillstånd
- Kommuninvest

6. Borgen

Kommunal borgen ska endast lämnas om ett sådant åtagande är en absolut nödvändighet för genomförandet av projekt eller verksamhet som kommunen värderar som angelägen och ligger inom ramen för kommunens befogenheter. Det är därför viktigt att klargöra ändamål och underlag för den verksamhet låntagaren bedriver innan borgen beviljas.

Utlåning eller borgensåtagande till extern part utanför kommunkoncernen ska hanteras mycket restriktivt. Beslut om borgen över 10 mnkr fattas av kommunfullmäktige, beslut om borgensåtagande under 10 mnkr har delegerats till kommunstyrelsen. Borgensåtagande ska baseras på en analys av den risk borgensåtagande medför för kommunen. Kommunens prissättning och fastställande av borgensavgift ska motsvara marknadsmässiga villkor i syfte att möta lagkrav på konkurrensneutralitet. Prissättning och borgensavgift ska vara transparent och fastställas av kommunstyrelsen.

Ansökan om borgen ska ställas till berörd nämnd.

7. Leasing

7.1. Finansiell leasing

Ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal om det innebär att de ekonomiska fördelar och ekonomiska risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Vid denna typ av leasing ska leasetagaren redovisa objekt som innehas som anläggningstillgång och skuld i balansräkningen. Finansiell leasing jämförs med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna riktlinje.

7.2. Operationell leasing

Vid operationell leasing tar leasinggivaren större delen av de risker och förmåner som är förknippade med ägandet av objektet. Operationell leasing får endast användas i de fall då det sammantaget är förmånligare än vid ett traditionellt köp. I övriga avseenden omfattas inte operationell leasing av dessa riktlinjer.

Oavsett klassificering ska personbilar leasas så länge avdragsreglerna för mervärdesskatt är förmånligare vid leasing än vid köp.

8. Pensionsförvaltning

Kommunens pensionsåtaganden redovisas enligt blandmodellen i kommunal redovisningslag. Pensionsmedel återlånas, det vill säga används inom kommunens verksamhet.

9. Rapportering

Syftet med rapportering av skuldförvaltningen är att säkerställa att skuldvolymen och risker är i linje med de riktlinjer som fastställts i denna riktlinje. Rapportering till Kommunfullmäktige sker i samband med årsredovisning och delårsrapporter.

Rapporteringen ska innehålla information om:

- Skuldens totala volym
- Ränteswaparnas totala volym
- Genomsnittlig räntebindningstid
- Andel av skuldportföljen som har räntebindningstid som understiger ett år
- Genomsnittlig refinansieringstid

Vidare ska eventuella avvikelser från denna riktlinje, orsak samt vidtagen åtgärd eller förslag till åtgärd rapporteras till kommunstyrelsen.